

La Arad – UMBRE SFINTE ȘI MERE DE AUR

Scenă din
Spărgătorul de nuci

Elisabeta POP

Sunt cinci decenii din seara când o micuță cortinetă roșie se ridica în fața ochilor măriți de bucurie ai copiilor. Se aflau acolo, în anul de grație 1951, copilași slăbuți, cam nemâncați și prost îmbrăcați, copii născuți imediat după așa-zisa eliberare... S-ar putea ca aceste spectacole date de o mână de artiști inimoși conduși de Cristian Frangopol să fi constituit una dintre puținele bucurii ale acestor copii necăjiți.

Se cuvine să fim alături de domnul director, actorul Dan Antoci, în a mulțumi tuturor celor care au înțeles să sprijine financiar (și nu numai) această remarcabilă inițiativă culturală (Ministerul Culturii, dar, mai ales, Primăria Municipiului Arad și Consiliul local). Primăria

a oferit și o diplomă însoțită de o marionetă expresivă unora dintre cei mai merituoși susținători ai mișcării păpușerești (s-au aflat printre ei și Brândușa Zaița-Silvestru, Valeriu Simeon și Boris Azarov – primii doi de la „Țândărică”, ultimul de la Teatrul de Păpuși din Simferopol). Și, desigur, în finalul sărbătoresc al Festivalului, la care eu nu am mai putut participa, or fi fost premiați artiștii pensionari care mai trăiesc și cei merituoși de azi.

Festivalul, o spunem de la început, a fost nu numai bogat în participări prestigioase, spectacole multe (optsprezece!), nouă teatre plus teatrul-gazdă, multe și valoroase, ci a demonstrat, dacă mai era nevoie, că și Aradul, ca și multe orașe, poate toate, ale României, au enormă nevoie de teatru, sălile fiind nu pline, ci arhipline.

lată, în ordinea prezentării, cine au fost participanții:

Teatrul de Marionete Arad: *Albă ca Zăpada*. Scenariu și regie: Ildiko Kovács. Scenografia: Zofia Krzyzanowski.

Teatrul de Păpuși „Vasilache“ Botoșani: *Aventurile lui Chiț* – un spectacol semnat la toate sectoarele importante Valentin Dobrescu, același lucru fiind valabil și pentru *Desen animat*. Un animator autentic.

Teatrul de Păpuși Galați: *Gulliver în țara lui Lilliput*. Regia: Stelian Stancu și Daniel Stanciu. Scenariul și scenografia: Cristina Pepino. Muzica: Gabriel Basarabescu.

Teatrul Republican de Păpuși „Licurici“, Chișinău, Republica Moldova: *Spiridușul și zână bună*. Scenariul, regia și interpretarea unuia dintre roluri: Ludmila Paiu. Scenografia: Nina Zabrodin.

Teatrul de Marionete Arad: *Rătușca cea urâtă*. Scenariul și regia: Titus Bogdan Jucov. Scenografia: Nina Zabrodin (ambii de la Teatrul „Licurici“ din Chișinău).

Teatrul de Păpuși Constanța: *Califul Barză*. Dramatizare de Cristian Pepino după Hauff. Regia: Daniel Stanciu. Scenografia: Cristina Pepino. Muzica: Gabriel Basarabescu.

Teatrul de Păpuși „Vaskakas“ (Cocoșul de fier) Győr, Ungaria: *Fiul calului alb*. Dramatizare: Ilona Szasz. Regia: Janos Pályi. Scenografia: Gyula Majoros. Muzica: Eva Kanalas și Úzgin Üver Band.

Teatrul de Păpuși Vidin, Bulgaria: *În amintirea lui Petrușka*. Scenariul și regia: Yana Tsankova. Scenografia: Silvia Bucharova. Concepția păpușilor: Vassil Rokomanov.

Teatrul de Stat „Csiky Gergely“, Timișoara: *Strategia porcului și Cu ochi de copil de R. Cousse*. Direcția de scenă: Victor Ioan Frunză. Scenografia: Adriana Grand. Instrumentist: Tibor Cari. În distribuție: Andras Istvan Demeter și Attila Balazs (în spațiu neconvențional).

Teatrul de Păpuși și Marionete „Tândărică“, București: *Cenușăreasa*. Regia: Silviu Purcărete. Scenografia: Carmen și Gheorghe Raszovschi. Muzica: G. Rossini; *Harap-Alb*, după Ion Creangă. Scenariul și regia: Cristian Pepino. Scenografia: Daniela Voicilă Drăgulescu. Muzica: Nicu Alifantis; *Frumoasa și Bestia*. Scenariul și regia: Cristian Pepino. Scenografia: Cristina Pepino. Muzica: Dan Bălan.

Teatrul de Păpuși din Simferopol, Crimeea: *Taurul, măgarul și steaua*. Un spectacol de Boris Azarov.

Teatrul de Marionete Arad: *Zâna lacului* (în spațiu neconvențional). Scenariul și regia: Maria Gornic. Scenografia: Zofia Krzyzanowski; *Spărgătorul de nuci*. Scenariul și regia: Cristian Pepino. Scenografia: Cristina Pepino. Muzica: Dan Bălan; *Sindbad Marinarul*. Scenariul, direcția de scenă, aranjamente muzicale: Victor Ioan Frunză. Scenografia: Adriana Grand; *Regele Cerb*. Scenariul și regia: Cristian Pepino. Scenografia: Cristina Pepino. Aranjament muzical: Dan Bălan.

Organizatorii au dedicat o dimineață unui *workshop Origami*, susținut de Eugenia Barbu, cu pricepere profesionistă și farmec tineresc. Sub privirile admirative ale micuților, dar și ale celor mari, ea a confecționat din banale bucăți de hârtie figuri dintre cele mai năstrușnice: păsări, fluturi, cutiuțe, mici și simpatice animăluțe... Apoi, toți au învățat să le facă...

O prezență insolită, legată organic de ideile ce stau la baza organizării unei manifestări teatrale dedicate copiilor a fost și cea a Teatrului „Csiky Gergely“ din Timișoara, chiar dacă spectacolul nu s-a adresat copiilor, ci a avut un perso-

naj-copil plin de farmec și ingenuitate, spiritul ludic dominând scena, scenă care era, de fapt, curtea imensă a unei școli din Arad. Acest spectacol remarcabil, alcătuit din două părți distincte, *Strategia porcului și Cu ochi de copil de R. Cousse*, în regia lui Victor Ioan Frunză și scenografia Adrianei Grand, a fost una dintre cele mai plăcute surprize a Festivalului. Textele rostite îți aminteau insistent de Orwell. În prima parte, actorul Andras Demeter a jucat un *Porc* ce medita cu voce umană despre condiția sa și despre posibilitățile pe care le are în vederea perfecționării până la ceasul cel din urmă al scurtei

sale vieți: acela în care este dus – cu fastul convenit – la tăiere, la sacrificiu... În partea a doua, Balazs Attila folosește dricul rămas de la ceremonia mortuară a defunctului porc, ca leagăn, drept cărucior, un spațiu al copilăriei fericite și nefericite, un spațiu al copilăriei cu jucării și, mai ales, bătut de chinuitoare întrebări și de priviri curioase prin gaura cheii... O idee extraordinară, să recunoaștem... Cei doi actori, supravegheați atent de regizor și ajutați de elemente din decor și recuzită, ingenioase și expresive, s-au întrecut pe ei înșiși. A fost un recital actoricesc maraton, terminat cu aplauze ce au ținut multe minute în șir, și cu baloane care s-au înălțat la cer duse de un vânticel care a venit parcă, și el, la comanda celor doi magicieni ai scenei. A fost o seară de mare sărbătoare.

Din păcate, n-am putut urmări decât șapte spectacole păpușerești, despre care voi încerca să spun câteva impresii.

La conștanțeni (*Califul Barzã*) am apreciat în mod deosebit simplitatea și dinamismul păpușilor, bucuria jocului. Imaginile plăcute și micile surprize au fost pe placul celor mici, dar cuvintele, pândalnicele de cuvinte, nu întotdeauna ajungeau integral în sală. Surpriza din final însă i-a făcut atât de fericiți încât n-au mai avut ei timp să întrebe ce și cum...

Artiștii păpușari din Győr ne-au surprins prin capacitatea de a îmbina fericit elementele tradiționale cu cele ale păpușeriei moderne. Cămeși albe țărănești, blide cu desene populare specific maghiare, cântece și descântece populare, un original acompaniament „la pietre”. Au „dat” bine într-o frumoasă poveste populară despre *Fiul calului alb*, a cărui împărăție semăna surprinzător cu ograda unui harnic gospodar ungar. Cele trei spectacole ale Teatrului

Țândărică, toate trei minunate, au făcut deliciul celor mici. *Cenușăreasa*, cu un decor original, un fel de scrin al bunicii, din sertarele căruia ieșeau personajele, cu o scenură delicată, micuță, din spațele căreia, pe fermecătoarea muzică rossiniană apăreau cunoscutele personaje, împărțind sala în suporteri și dușmani... *Harap Alb*, cu nota lui populară, cu hazul binecunoscut, căruia muzica lui Alifantis i-a adăugat voieșie, cu păpuși nostime aduse de actori tineri, ageri, și cu o mare bucurie a jocului și a comunicării cu sala, a fost de asemenea un mare succes. Fabulosul personaj din *Frumoasa și Bestia*, apariție de maximă surpriză, nu a speriat câtuși de puțin copiii prezenți în sală, dimpotrivă, aduși des la teatru, aceștia au marșat pe sfaturile păpușarilor care conversau dezinvolt cu cei din sală. *Fiara*, căreia – e un mic reproș – așa i se și spune în spectacol, nu se mai știe dacă e și... bestie, mai ales că una dintre surorile cele urâte și rele spune la un moment dat despre sora cea frumoasă că ar fi o... bestie. În alt sens, desigur. Ceea ce creează o ușoară confuzie și poate fi rapid remediat. În final, când fiara redevine Prinț frumos, sala jubilează fericită. Nota zece pentru execuția păpușilor și numeroasele găselnițe tehnice. Și nu în ultimul rând, pentru vorbirea impecabilă. Cel mai frumos și mai emoționant spectacol mi s-a părut cel al păpușarilor bulgari din Vidin. Un omagiu adus celebrului personaj *Petrușka*. Un iarmaroc plin de culoare, cu actori la vedere, ce parcă se prelingeau prin scenă, mânuind numai ei știu cum, zeci de costume care se mișcau firesc, de parcă erau chiar personaje, cu un ritm viu, totul plin de viață și, mai ales, de artă adevărată. Armonios, echilibrat, fascinant, cuceritor.